

Odborný článek

Postavení křesťanů ve Vietnamu

Denisa Tauberová

Denisa Tauberová je studentkou čtvrtého ročníku Právnické fakulty Masarykovy univerzity a v současné době vykonává praxi na Městském soudu v Brně. V rámci svého studia se zajímá o tematiku dodržování lidských práv a azylové právo.

Abstrakt

Práce se zabývá postavením křesťanů ve Vietnamu. Poukazuje na to, jak funguje náboženská svoboda v této komunistické zemi. Nejdříve se touto problematikou zabývá z právní stránky a posléze tím, jaká je realita. Práce je úžeji zaměřená na život a pronásledování křesťanů. Konkrétněji se zabývá problémem náboženské svobody a postavení dvou nejpočetněji zastoupených křesťanských skupin ve Vietnamu, a to tedy katolíků a protestantů.

Abstract

In this work I have been observing the position of Christians in the Vietnam. It shows how the freedom of religion works in this communist country. Firstly, it deals with legal matters of this situation and then with the reality; de facto application of the law. The work is closely focused on life and persecution of Christians. More specifically it deals with the issue of freedom of religion and the position of the two largest group of Christians in Vietnam which are Roman Catholics and Protestants.

1. Úvod

Vietnam neboli Vietnamská socialistická republika, se v posledních letech stává oblíbenou destinací pro turisty z celého světa. Je vyhlášený výbornou kuchyní, pestrrou přírodou, dlouhými plážemi a bohatým kulturním dědictvím. Na první pohled „ideální země“. Realita ve Vietnamu je však jiná. Již několik desetiletí má hlavní moc ve státě jediná politická strana, a to Komunistická strana Vietnamu. Soudy všech instancí jsou této straně podřízeny a ovládány.

Podle výročních zpráv neziskové organizace Freedom House, v nichž zveřejňuje hodnocení demokratických svobod v jednotlivých zemích světa, se Vietnam pohybuje na nejnižších příčkách, a patří mezi nejméně svobodné státy světa.¹ Ve Vietnamu je naprostá politická nesvoboda, a občanské svobody, včetně svobody projevu, svobody vyznání a dalších aktivit občanské společnosti, jsou omezeny. Zároveň státní orgány ve stále větší míře zasahují proti jakýmkoliv pokusům občanů šířit necenzurované informace a nabádat k disentu, o což se spousta z nich snaží, především přes sociální média a internet.

Jak jsem uvedla výše, ve Vietnamu je omezena náboženská svoboda a svoboda vyznání. Křesťanské náboženství patří mezi náboženství, které jsou ve Vietnamu zastoupeny menšinově. Naopak se jedná o náboženství, které je pro obyvatele České republiky a evropských států převažující a je také považováno za náboženství tradiční. Proto se v rámci této práce zaměřím na postavení křesťanů ve Vietnamu, jelikož mi je křesťanství blízké, a zároveň jsem měla možnost setkat se s lidmi z vietnamské komunity, kteří toto náboženství vyznávají.

2. Náboženské skupiny ve Vietnamu

Vietnam je zemí se stále rostoucím počtem obyvatel. Podle statistiky OSN činí počet obyvatel ve Vietnamu, ke konci března 2019, přes 97 milionů obyvatel.² Jedná se zároveň o stát, kde je spíše menšinové zastoupení věřících a okolo 80 % obyvatel jsou ateisté nebo se nehlásí k žádnému oficiálnímu náboženství.³ Ve Vietnamu je však velké množství etnických menšin, odhaduje se okolo 54 %, a ty vyznávají náboženství mimo registrované církve, proto je těžké získat jasný a ucelený přehled o náboženském životě ve Vietnamu. Podle některých je počet věřících neregistrovaných církví nízký, jiní tvrdí, že obyvatelů praktikujících náboženství může být až několik milionů.

Stejně tak, jak je různorodé národnostní složení Vietnamu, je zde také velice pestré zastoupení světových i etnických náboženství. Celkem vláda uznává 38 církví z 15 tradičních náboženských skupin. Odhaduje se, že počet věřících, kteří se hlásí ke konkrétnímu náboženství, je zhruba 20 milionů. Většinové náboženství tvoří stoupenci Buddhismu. Křesťanů je ve Vietnamu zhruba 8 milionů, z toho je 7 milionů katolíků a 1 milion protestantů. Okrajové zastoupení tvoří také stoupenci Buddhismu Hoa Hao a Cao Dai,⁴ Islámu, Hinduismu.⁵

Ve Vietnamu můžeme najít velké množství míst k vykonávání náboženských bohoslužeb a praktikování náboženství. Je tedy možné, aby stoupenci různých náboženských skupin své právo na svobodu náboženského vyznání uplatňovali. Otázka však zůstává nad tím, za jakých podmínek je to možné, což určují státní a místní orgány, jelikož náboženství a náboženské praktiky zůstávají pod přísnou kontrolou státu. Vládní zacházení s náboženskými skupinami se liší od regionu k regionu a na centrální, provinční a místní úrovni. Lze také říci, že církve registrované a uznávané vládou,

jsou na tom lépe než ty neregistrované. Státem kontrolovaný systém registrace náboženských skupin a oficiálního uznání, je spojen s velkými dispozičními pravomocemi a volným prostorem pro rozhodování státních orgánů. Vláda na většinu žádostí o registraci církve nereaguje nebo je bezdůvodně zamítá.⁶

Do jisté míry je vztah náboženským skupinám determinován hodnotami, jež zastávají. Nepříznivě vnímají náboženství, které mají blízko k hodnotám, zásadním pro demokratické státy především v Evropské unii. Komunistická strana Vietnamu udržuje silný ateistický postoj a je „proti náboženství“. Vietnam je nicméně tradičně buddhistická země, a proto mají buddhisté lepší postavení, vláda k nim má respekt a označuje je za příznivce režimu.

3. Právní rámec svobody náboženství

Vietnam je smluvní stranou několika mezinárodních smluv v oblasti lidských práv, včetně Mezinárodního paktu o občanských a politických právech (ICCPR).⁷ Tento pakt ve článku 2 zavazuje každý stát, který je jeho smluvní stranou, „*respektovat práva uznaná v tomto Paktu a zajistit tato práva všem jednotlivcům na svém území a podléhajícím jeho jurisdikci, bez jakéhokoli rozlišování podle rasy, barvy, pohlaví, náboženství, politického nebo jiného smýšlení...*“. V článku 18 pak zakotvuje právo každého na svobodu náboženství, což obsahuje „*právo vyznávat nebo přijmout náboženství nebo víru podle vlastní volby a svobodu projevovat své náboženství nebo víru sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, prováděním náboženských úkonů, bohoslužbou, zachováváním obřadů a vyučováním*“ a stanovuje jediné možnosti omezování projevů náboženství, která jsou zákonná a *nutná k ochraně veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví nebo morálky nebo základních práv a svobod jiných*.

V letech 2009 a 2014 prošel Vietnam procesem, který zahrnuje pravidelnou kontrolu dodržování lidský práva všech členských států OSN, tzv. Universal Periodic Review (UPR), jež provádí pracovní skupina Rady OSN pro lidská práva, a přijal více než 270 doporučení z jiných zemí. Jelikož jsou stále spatřovány nedostatky realizace mnoha z nich, Vietnam čelí kritice ostatních států a v lednu 2019 prošel procesem již potřetí, v jehož průběhu se od něj očekávalo, že bude vysvětlovat kroky, které přijal k provádění doporučení předložených během předchozích dvou průzkumů, které se zavázal dodržet.⁸ Aby Vietnam dodržel mezinárodní standardy, ke kterým se zavázal, musí urazit ještě dlouhou cestu.

Ústava Vietnamské socialistické republiky, která byla Národním shromážděním přijata 28. listopadu 2013, obsahuje kapitolu o „*základních lidských a občanských právech a povinnostech*“, které předchází ústavy neobsahovaly. V článku 24 Vietnamská ústava zakotvuje svobodu vyznání a náboženského vyznání a stanovuje:

1. *Každý má svobodu vyznání a náboženského vyznání, může následovat jakékoli náboženství nebo žádné náboženství. Všechna náboženství jsou si před zákonem rovna.*
2. *Stát respektuje a chrání svobodu víry a náboženského vyznání.*
3. *Nikdo nemá právo porušovat svobodu vyznání a náboženského vyznání nebo využívat víru a náboženství k porušování zákonů.*⁹

Ústava také zakotvuje právo každého obrátit se na příslušné státní orgány k podání stížnosti a napadnout rozhodnutí přijatá jinými státními orgány, pokud se domnívá, že byla porušena jeho základní lidská práva. Posouzení těchto stížností je dle ústavy svěřeno nezávislým soudům v souladu se všemi zásadami řádného řízení.

Přestože je náboženská svoboda (jakož i další lidská práva) zakotvena v mezinárodních závazcích Vietnamu, Ústavě a dalších právních opatřeních, je tato svoboda porušována, jelikož vládní a nestátní aktéři beztrestně porušují právní řád státu a neberou v úvahu mezinárodní standardy lidských práv. Zároveň obecně formulovaná ustanovení o „výjimkách“ obsažených v Ústavě a souvisejících správních nařízeních a nařízeních poskytují místním orgánům širokou diskreční pravomoc zakazovat, omezovat a kontrolovat výkon práva na náboženskou svobodu.¹⁰

3.1 Zákon o víře a náboženství

Nový zákon o víře a náboženství byl přijat Národním shromážděním v listopadu 2016 a v účinnost vstoupil 1. ledna 2018. Tento zákon nahrazuje stávající vyhlášky, další pravidla a postupy týkající se náboženství (především vyhlášku o náboženství a víře z roku 2004). Snaží se kodifikovat dosavadní právní předpisy v oblasti náboženské svobody a jedná se o první zákon o náboženských činnostech od roku 1975. Přijetí tohoto zákona je odrazem snahy vietnamské vlády o přiblížení se mezinárodním standardům, provedení doporučení Rady OSN pro lidská práva a získání příspěvků od jiných členů OSN a náboženských organizací. Nedošlo ovšem k realizaci všech pravidel a doporučení tak, jak byla požadována. Vláda se řídila pouze některými doporučeními a jiné takticky přehlédla.¹¹

Zákon stanovuje, že každý má právo na svobodu víry a náboženství, právo vykonávat náboženské praktiky a účastnit se náboženských festivalů. Zakazuje zároveň jakoukoliv formu diskriminace z náboženských důvodů. Stanovuje také povinnost státu respektovat a chránit právo každého na svobodu vyznání a náboženského vyznání. Zároveň zakotvuje, aby si všechna náboženství byla před zákonem rovna. Mezi pozitivní prvky zákona patří rozšíření právní subjektivity na některé náboženské organizace. Zkracuje také dobu, po kterou musejí církve čekat na vládní registraci z 23 let na 5 let. Registrované náboženské organizace mohou na vybraných místech mít bohoslužby a náboženské obřady. Jsou také oprávněny ke zřizování náboženských škol nebo jiných vzdělávacích institucí, stejně tak náboženská zařízení opravovat nebo renovovat. Zároveň mohou registrované církve jmenovat své vůdce a vykonávat charitativní a humanitární činnost.¹² Široká škála těchto náboženských aktivit však nadále vyžaduje předběžné schválení ze strany státních orgánů.

Skromné zlepšení náboženské svobody v tomto zákoně však prospívá pouze registrovaným, a tedy státem uznaným náboženským skupinám. I nadále velké kritice čelí fakt, že všechny náboženské skupiny musí být nejdříve vládou schváleny a registrovány. Zákon tedy omezuje svobody prostřednictvím zatěžujících povinných registračních požadavků a zmocňuje vietnamskou vládu k nadměrnému zasahování do mnoha aspektů náboženského života věřících v církvích. Církve musí úřady o svých aktivitách informovat, a ty je schvalují nebo zamítají. Zákon ignoruje přání mnoha náboženských skupin ve Vietnamu, které si přejí být nezávislé na státu, nekontrolované jeho orgány a mají mnoho dalších námitek k tomuto zákonu. Považují ho za pouhou kontrolu státu nad náboženstvím, jelikož se komunistická strana bojí, že náboženští vůdci by mohli mít větší prestiž a vliv než vládní úředníci.¹³

Zákon rovněž v některých ustanoveních obsahuje spoustu vágních formulací, které mohou být velmi

široce vykládány, a svojí nejednoznačností vést k možnému zneužití. Především jde o ustanovení, která umožňují omezení náboženské svobody. Jedná se o ta, které zakazují používání náboženství k ohrožení „národní bezpečnosti“, „národní jednoty“ a „veřejného pořádku“. Jsou to pojmy, které mohou být vykládány flexibilně, což by mohlo jejich zneužívání státními orgány za účelem omezování náboženských skupin usnadnit.

Zákon byl široce kritizován již v průběhu procesu přípravy, kdy se 50 organizací včetně Amnesty International a Christian Solidarity Worldwide připojilo k poslancům z ASEAN, aby tento zákon nebyl přijat. V otevřeném dopise vietnamské vládě před ratifikací zákona odmítli to, že náboženské skupiny musí být registrovány a schváleny vládou, aby mohly praktikovat své náboženské obřady. Označily to za „*nadměrný zásah státu do vnitřních záležitostí náboženských organizací*.“¹⁴ Také Evropský parlament se postavil proti vydání zákona a ve svém usnesení požádal Vietnam, aby tento návrh zákona stáhl, a aby vypracoval návrh nový, takový, který bude v souladu se závazky, které pro Vietnam plynou z článku 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.¹⁵

Rada OSN pro lidská práva v rámci třetího cyklu Universal Periodic Review doporučila Vietnamu povolit všechny církve a zrušit povinnost registrace náboženských skupin, aby mohly svobodně uplatňovat svobodu náboženského vyznání a víry, a doporučila revidovat některé články za účelem zajištění souladu zákona s příslušnými mezinárodními normami.¹⁶ Lidskoprávní organizace se snaží monitorovat provádění zákona o víře a náboženství vládou Vietnamu, aby se zjistilo, zda mohou náboženské skupiny, zejména ty, které jsou neregistrované, svobodně vykonávat náboženské aktivity bez zásahů státních orgánů. Podle zprávy organizace *International Christian Concern*¹⁷ ze dne 30.12.2018 za uplynulý rok účinnosti zákona o víře a náboženství nebyl tento zákon v zemi uplatňován rovnoměrně. Některé církve, převážně ve městech, se setkávají s velmi malým zásahem vlády, ale církve ve venkovských oblastech, zastoupeny zejména menšinovými etnickými skupinami, čelí silnému pronásledování.¹⁸

4. Pronásledování křesťanů

Jak je již výše uvedeno, ve Vietnamu se nachází spousta křesťanských skupin. Některé z nich jsou ve státě oficiálně registrované, a tím i „uznávané“, ale zároveň zde nalezneme i velké množství méně početných neregistrovaných církví. Nejpočetnější zastoupení křesťanských skupin představují stoupenci Římsko-katolické církve. Četné zastoupení ve Vietnamu mají také protestanti, z nich především evangelíci, baptisti, anglikánští protestanti a ortodoxní křesťané.

Vietnam se podle zprávy mezinárodní organizace Open Doors, která každý rok vydává zprávu, v níž sestavuje listinu 50 zemí, kde křesťané čelí největšímu pronásledování a útlaku kvůli svému náboženskému přesvědčení, nachází na 20. místě.¹⁹

Protestantismus stejně jako katolicismus patří mezi náboženství, které mají plné vládní uznání a registraci, nicméně existují neregistrované skupiny a církve ve vzdálenějších oblastech, které se setkávají s překážkami svobodného praktikování svého náboženství. Tradiční vietnamská křesťanská Římsko-katolická církev, která je zastoupena především ve větších městech, je tedy více tolerována a může svobodně provozovat své náboženské aktivity. Etnické menšiny, které sídlí v horských oblastech, neregistrovaných církví, z nichž většina jsou protestanti, však čelí nejsilnějším a nejdrsnějším formám pronásledování; od nejružnějších forem diskriminace až po věznění a mučení.

Menšinové skupiny vyznávající křesťanství čelí perzekuci jak ze strany státních orgánů, tak i hrubému zacházení ze strany ostatních rodů a kmenů v jejich vesnicích. Pronásledování křesťanů ve Vietnamu tedy probíhá dvojím způsobem, a to z řad státních orgánů a tzv. rodové pronásledování ze strany většinových etnických (i náboženských) skupin. Rodové pronásledování probíhá na vesnicích, kde jsou křesťané dominantními rodovými skupinami považováni za zrádce jejich kulturní identity a jsou vylučováni z vesnických komunit. Vedoucí kmenů, jež mají ve vesnicích velkou moc, spolupracují s místními úřady, které jim narušují jejich setkávání a často je z vesnic vylučují.²⁰ Lepší postavení na vesnicích mají již déle zaběhnuté skupiny praktikující určité náboženství než noví věřící, kteří jsou terčem útoků.

Křesťanské skupiny nemají žádnou finanční podporu od státu, ani na opravu církevních budov a památek, ani na mzdy duchovních. Všechny prostředky si musí opatřit svépomocí, nejčastěji dobrovolnými dary věřících nebo jinou výdělečnou činností, kterou se snaží utajit před státem a stát ji tiše toleruje.

4.1 Důvody pronásledování

Křesťané jsou ve Vietnamu pronásledováni především z politických důvodů. Tím, že je ve Vietnamu stále u moci komunistická vláda a celá země je ovládána komunistickou ideologií, je Vietnam nedemokratický stát, kde jsou porušována základní lidská práva a svobody. Přesto, že je praktikování křesťanství ve Vietnamu legální, komunistická vláda křesťany považuje za hrozbu. Křesťanství je zde vnímáno jako „zahraniční fenomén“ ohrožující státní zřízení. Je to náboženství typické pro evropské státy, které jsou postavené na demokratických a mnohé z nich na křesťanských hodnotách. Jedná se o náboženství, které zastává základní lidská práva a svobody, vzájemnou solidaritu a lásku. Křesťanství své následovníky vede k jinému smýšlení, než je praxe v komunistickém Vietnamu. Vzhledem k tomu, že většina církevních představených (především katolických kněží) studovala náboženství v některém z evropských států, kde se setkali s demokratickým přístupem, svobodou a prosazováním lidských práv, mají vyspělejší názory, než by si komunistická vláda představovala. Mnoho z nich se proto v zemi stává politicky aktivními, čímž se okamžitě dostávají do střetu s komunistickým režimem. Jakmile se někdo dopustí vyjádření nesouhlasu se státní politikou a praxí státních orgánů, je okamžitě zadržen za „šíření protistátní propagandy“, „zradu komunistické strany“ apod. Vietnamští křesťané se v poslední době stále více snaží své demokratické názory a nesouhlas šířit prostřednictvím sociálních sítí a blogů. Spoustu křesťanských lidskoprávních aktivistů je ve Vietnamu zatýkáno a odsuzováno na několik let vězení za jejich prodemokratické názory a nesouhlas s komunistickým režimem. Představitelé režimu také znepokojuje samotná existence početných shromáždění věřících a mají strach z vytváření a šíření revolučních myšlenek ve státě. Křesťané jsou ve Vietnamu neustále pod dohledem a kontrolou státních orgánů, a jsou považováni za hrozbu pro státní kulturu a tradice.

4.2 Římsko-katolická církev

Římští katolíci tvoří zhruba sedm procent celkové populace Vietnamu. Římsko-katolickou církev tam přivedli misionáři z Portugalska, když byl Vietnam Portugalskou kolonií v 16. století. Má zde tedy již silné kořeny. Jedná se o jednu z církví, která je ve Vietnamu registrována a uznána státem. Katoličtí křesťané mají nejvíce oprávnění a svobod ze všech křesťanských skupin v zemi. Situace se zlepšuje

především ve velkých městech. Mohou svobodně praktikovat své náboženské rituály v místech k tomu určených. Dokud katolíci řeší záležitosti týkající se jejich náboženství, nemají s místními úřady žádné problémy. Ovšem jakmile se může zdát, že napadají komunistický režim nebo řeší politické otázky, okamžitě se o tom dozvídají státní orgány a zasahují. Kněží nemají svobodu kázat, co chtějí, ale mohou sdělovat pouze to, co se nijak nedotýká státního režimu a komunistické vlády v zemi. Pravděpodobně mají i mezi katolíky svoje lidi, jelikož místní úřady ví o všem, co se v církvi děje. Státní orgány se snaží zamezit jakémukoliv jinému shromažďování mimo mše svaté.

Ve Vietnamu je kolem 240 různých katolických řádů a kolem 2.000 řeholníků. Ty také podléhají neustálé kontrole a omezováním jejich aktivit pouze na náboženské záležitosti. Řeholníci mohou jen v některých místech chodit ve svém řeholním oblečení na veřejnosti.

V srpnu toho roku vláda schválila zřízení Vietnamského katolického institutu, který je pod vedením Konference katolických biskupů ve Vietnamu a zároveň pod dohledem výboru.²¹ Jedná se o úplně první vzdělávací instituci založenou na určitém náboženství ve Vietnamu, která může udělovat bakalářské a magisterské tituly – je to tedy první náboženská instituce na úrovni univerzity. Univerzita první akademický rok umožnila studovat 23 studentům. Institut si klade za cíl posílit teologické znalosti a kompetence všech kněží, dalších osob pohybujících se v církvi, ale zároveň i laiků.²²

Přestože katolíci mají ve Vietnamu relativně dobré postavení, stále čelí problémům a střetům s nedemokratickým komunistickým režimem. Katolická církev má ve Vietnamu spoustu sporů ohledně vlastnictví, a opakovaně dochází k vyvlastňování a nucenému zabavování církevních pozemků a dalšího majetku katolíků vietnamskými úřady.

Jeden z nejnovějších případů takového zacházení s církevním majetkem se odehrál v lednu roku 2019, kdy místní úřady z Ho Či Minova města poslaly několik desítek policistů, aby zbourali domy v oblasti Loc Hung. Loc Hung je převážně katolická oblast, kde před 65 lety začali kněží a misionáři vítat chudé a ekonomicky znevýhodněné bývalé vojáky z jižního Vietnamu, aby se toto místo stalo jejich domovem. Od té doby zde žilo přes sto rodin. Je to oblast, která se nachází ve velice lukrativní části Ho Či Minova města.

Místní půdu používali bez konfliktu s kýmkoliv a vláda nikdy předtím neoznámila své údajné vlastnictví půdy. Nicméně v roce 2001 vlastníky vládní úředníci informovali, že si půdu vezmou. Přesto, že se místní snažili s orgány komunikovat a vyřešit tuto situaci, kdy chtěli znát právní základ zabavení jejich pozemků, nedostali žádnou odpověď. Zároveň nebylo varování o demolici dostatečně včasné a lidé byli donuceni domy okamžitě opustit s tím, že ani nebyli schopni sbalit si své osobní věci. Policisté, kteří u demolice dohlíželi, měli obušky a biče. Ti, kteří se během demolice shromáždili k modlitbě, byli zatčeni. 112 domů katolíků bylo zbouráno a lidé se ocitli bez domova.

Státní noviny uvádějí, že úřady „zcela zničily 112 nelegálně postavených domů“. Úředníci obvinili místní obyvatele z nezákonného obchodování s pozemky a uvedli, že vláda plánuje využít pozemky k výstavbě škol a veřejných zařízení.²³ Místní se snažili domoci u státních orgánů řádné náhrady za své ztráty. Nabízená kompenzace od státu je však pro rodiny příliš nízká a přesto, že většina rodin kompenzaci přijala, není jejím prostřednictvím možné dosáhnout na předchozí úroveň bydlení.²⁴ Ti, kteří proti konfiskaci majetků protestují, jsou orgány zadržováni, fyzicky trestáni a je s nimi hrubě zacházeno.

Dalším problémem, se kterým se vietnamští katolíci setkávají, je narušování modliteb a mší státními

orgány. Pokud se jim nelíbí aktivity (většinou se jedná o jakýkoliv nesouhlas s komunistickým režimem nebo aktivní prosazování základních lidských práv a svobod), které církev provozuje, vtrhnou do kostelů a dalších prostorů ke shromáždění katolíků a násilím je rozpouštějí. Kněží jsou poté zadrženi, vyslýcháni a mnoho z nich je zatčeno a odsouzeno k několikaletému vězení. Zmínila bych příběh kněze Nguyen Van Ly, což je katolický kněz a demokratický aktivista, který byl několikrát odsouzen na celkových 15 let odnětí svobody za vedení propagandy proti státu. V březnu 2007 byl odsouzen na osm let do vězení, především za jeho účast v pro-demokratickém hnutí Blok 8406, které spoluzakládal, a dalších zakázaných politických skupinách. Blok 8406 je největší online vietnamská skupina prosazující demokratické reformy, ale mnoho z jejích vedoucích představitelů včetně otce Ly jsou ve vězení. Otec Ly se ve vězení potýkal se špatným zacházením, jeho zdravotní stav se rapidně zhoršil a byla mu odepřena odpovídající zdravotní péče.²⁵ V roce 2009 utrpěl mrtvici a zůstal ochrnutý na pravé straně těla a byl mu zjištěn nádor na mozku. Po velkém mezinárodním tlaku a vyjednávání s rodinou úřady v březnu 2010 dočasně propustily otce Ly, aby mu byla zajištěna řádná lékařská péče. Po 16 měsících ozdravného pobytu v církevním zařízení a diagnóze nádoru na mozku byl vzat zpět do vězení, aby pokračoval v trestu. Definitivně byl propuštěn z vězení v roce 2016 především díky práci Amnesty international.²⁶

4.3 Protestanti

Postavení protestantů ve Vietnamu je mnohem horší než postavení katolíků. Čelí zvýšené pozornosti a nátlaku ze strany orgánů veřejné moci. Vzhledem k tomu, že se jedná o náboženství ve Vietnamu „nová“ a minoritní, komunistická vláda neví, co od nich očekávat, a snaží se růst církví zastavit. Církev však roste mezi etnickými menšinami, spousta z nich právě ke křesťanství konvertuje. Ti jsou tedy pronásledováni nejen kvůli svému náboženství, ale také kvůli svému etnickému původu.²⁷ Křesťané, kteří pocházejí z budhistického prostředí, zažívají nejsilnější tlak, a to jak ze strany svých komunit, tak úřadů. Všechny křesťanské skupiny jsou sledovány vládou a jejich registrace je neustále odpirána. Etnické menšiny jako jsou především Montagnardi a Hmongové, z nichž mnozí jsou protestanti, čelí diskriminaci a četným vládním omezením. Jejich práva na registraci a obdržení občanského průkazu jsou odmítána, a v důsledku toho se nemohou volně pohybovat a nemají přístup k veřejným službám, včetně vzdělávání a zdravotní péče.²⁸

Bývá jim znemožněno mít náboženské obřady a místní úřady na ně vyvíjí nátlak, aby přestali praktikovat své náboženství. Jsou nuceni zříci se své víry, před ostatními obyvateli vesnic jsou veřejně souzeni a nuceni k obrácení se k buddhismu. Mnoho z nich je kvůli tomu skutečně „vyhnáno“ ze země. Někde požadují, aby se jejich sbory spojili a mohli tak mít větší kontrolu nad jejich aktivitami.

Protestanti mají své obřady a bohoslužby převážně v bytech věřících a scházejí se tajně. Běžně se stává, že státní orgány narušují bohoslužby a surově bijí křesťany shromážděné k modlitbě. Pokud křesťané neuposlechnou a schází se opakovaně, jsou vystavováni většímu a většímu tlaku. Pastoři těchto církví jsou napadáni i mimo jejich modlitební prostory. Je známa spousta případů, kdy byli pastoři napadeni i mimo jejich společenství. Spousta z nich je opakovaně fyzicky napadána a končí ve vězení. Jelikož jejich domy slouží často právě k setkávání, jsou ničeny a státní úřady jim zabavují jejich majetek. Jako příklad jednání státních orgánů a jejich chování k věřícím bych uvedla případ, který se odehrál v březnu roku 2017. Dva pastoři-aktivisté prosazující v zemi demokratické hodnoty, kteří cestovali na setkání s dalšími aktivisty, narazili na skupinu mužů, kteří je napadli, přinutili

nastoupit do dodávky a zakryli jim hlavy, aby neviděli, kam jedou. Vystoupili na opuštěném místě v lese, kde únosci oba pastory napadli kovovou tyčí, svlékli je a okradli. Oba byli po několika měsících odsouzeni k trestu odnětí svobody.²⁹

Ti, kteří konvertují ke křesťanství, se setkávají s nelidským chováním také ze strany své rodiny a ostatních obyvatel vesnic. Pokud někdo konvertuje, jeho rodina jej udává místním úřadům a společně s nimi je surově napadá. I jejich domy jsou poté zničeny a pokud se nevzdají své víry, jsou nuceni opustit vesnici. Pokud se rozhodnou odejít, jejich majetek je jim bez náhrady zabaven. Tohle se děje jako varování pro ostatní vesničany, aby se neobraceli ke křesťanství.³⁰ Uvedla bych příběh manželů, kteří konvertovali ke křesťanství, kdy jim křesťanský pastor pomohl vysvobodit jejich syna od zlého ducha. Poté co se Hien stal svědkem zázraku, rozhodl se následovat Ježíše Krista, navštěvoval ostatní vesnice a hovořil o tom s druhými. Místní orgány to nesly nelibě a jakmile se úředníci dozvěděli o Hienových aktivitách, chtěli ho předvolat, on však neuposlechl. Později k němu přijel na návštěvu jeho strýc a napadl jej dlouhou dřevěnou tyčí. Když ležel v bolestech, strýc vzal jeho děti a odvezl je k příbuzným. Hien a jeho žena byli vyhnáni z domu. Když odcházeli, vesničané po nich házeli kameny. Po výhrůžkách příbuzných nakonec přišli o majetek a jejich dům byl zdemolován. Hienovi byl kvůli jeho víře zabaven i pozemek.³¹

Vzhledem k tomu, že náboženské menšiny čelí diskriminaci kvůli své víře, na 40. zasedání Rady OSN 13. března 2019 vyzval prezident organizace Boat People SOS³² Dr. Nguyen Dinh Thang zvláštního zpravodaje OSN, aby zasáhl za etnické menšiny, které jsou diskriminovány, a zajistil, že vietnamská vláda bude tuto situaci řešit rychle, účinně a spravedlivě pro křesťany a okamžitě zastaví politiku nutící je k tomu, aby se vzdali své víry.³³

Závěr

Křesťané mají ve Vietnamu velice složité postavení. Přestože je ve Vietnamu zákonem stanovena náboženská svoboda a zákaz diskriminace z důvodů náboženství, realita je jiná. Zákon o náboženství a víře, který měl přispět k náboženské svobodě, je vnímán negativně a pouze ulehčuje kontrolu státních orgánů nad tím, co se v církvích děje.

Komunistická vláda křesťany vnímá jako hrozbu pro státní zřízení a s nepochopením ostatních obyvatel se setkávají také menšinové skupiny křesťanů na vesnici. Pronásledování křesťanů se liší v různých částech země a také podle toho, zda se jedná o registrované, větší skupiny křesťanů – především katolíků, nebo jestli se jedná o etnické menšiny, které vyznávají menšinová a státem neuznaná náboženství. Bez ohledu na uznání se křesťané dostávají do problémů s vládou, jakmile se začnou vyjadřovat k politické situaci v zemi a nedodržování lidských práv a svobod. Křesťané jsou neustále pod dozorem komunistické vlády a čelí velmi vysokým represím za jakoukoliv snahu poukázat na nedemokratické praktiky ve Vietnamu.

Nevládní i vládní mezinárodní organizace se snaží, aby státní orgány veřejné moci ve Vietnamu skutečně začaly plnit své mezinárodní závazky a začaly dodržovat lidská práva a svobody, včetně svobody náboženské. Doufejme, že se postavení nejen křesťanů ve Vietnamu bude stále zlepšovat, všechny náboženské skupiny budou moci svobodně projevovat a vyznávat své náboženství a začnou se zde skutečně dodržovat lidská práva.

Zaujal Vás tento článek?

Tímto to končit nemusí. Článek najdete ve webové podobě na:

<https://www.iurium.cz/2019/08/25/krestanstvi-vietnam/>

Zapojte se do diskuze. Jakýkoli názor, kritika, nápad či podnět je zde vítán.

Seznam poznámek pod čarou

1 Freedom in the World 2018. Vietnam. *Freedomhouse.org*. Citováno dne 26.03.2019. Dostupné online na: <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2018/vietnam>.

2 Statistika je založena na oficiálních odhadech a projekcích obyvatelstva Spojených národů, které připravilo oddělení obyvatelstva Ministerstva hospodářství a sociálních věcí sekretariátu OSN, a je dostupná na stránkách <http://www.worldometers.info/>.

3 Některé zdroje však uvádí jiné procentuální složení – především co se týče počtu buddhistů v zemi. Například podle Výroční zprávy USCIRF 2018 je náboženské složení – více než 50 % buddhistů, 6,6 % katolíků, 1,5-3 % Hoa Hao, 1-4 % Cao Dai, 1-2 % protestantů, 0,1 % muslimů.

4 Jedná se o buddhistické skupiny, které byly založeny ve Vietnamu a také se zde soustřeďují.

5 Složení náboženských skupin se od sebe liší v různých zdrojích. Ve starších zdrojích najdeme spíše více věřících obyvatel, kteří se hlásí spíše k buddhismu, a v novějších naopak počet věřících klesá a roste počet těch, kteří se hlásí ke křesťanství. Údaje této práce vychází především ze statistiky *The World Factbook* (souhrn statistických dat spravovaný americkou agenturou CIA).

6 USCIRF Releases 2017 Annual Report. *United States Commission on International Religious Freedom*. Dostupné online na: <https://www.uscifr.gov/news-room/press-releases/uscifr-releases-2017-annual-report>.

7 Mezinárodní pakt o občanských a politických právech ze dne 23. března 1976, zveřejněn ve Sbírce zákonů pod č. 120/176 Sb.

8 Viet Nam's human rights record to be reviewed by Universal Periodic Review. *ohchr.org*. Citováno dne 29.3.2019. Dostupné online na: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=24086&LangI>

Výsledky z třetího cyklu přezkumu UPR nyní ještě nejsou k dispozici.

9 Ústava Vietnamské socialistické republiky vstoupila v účinnost 1.1.2014. Dostupná z: http://constitutionnet.org/sites/default/files/tranlation_of_vietnams_new_constitution_enuk_2.pdf

10 Civil Rights Defenders – Human Rights in Vietnam. *Civil Rights Defender*. Citováno dne 29.03.2019. Dostupné online na: <http://old.civilrightsdefenders.org/country-reports/human-rights-in-vietnam/>

11 USCIRF Releases 2018 Annual Report. *United States Commission on International Religious Freedom*. Dostupné online na: Dostupné z: https://www.uscifr.gov/sites/default/files/Tier1_VIETNAM.pdf

12 USCIRF Releases 2017 Annual Report. *United States Commission on International Religious Freedom*. Dostupné online na: <https://www.uscifr.gov/news-room/press-releases/uscifr-releases-2017-annual-report>

- 13** Vietnam passes controversial law on religion. *ucanews.com*. Citováno dne 30.03.2019. Dostupné online na: <https://www.ucanews.com/news/vietnam-passes-controversial-law-on-religion/77714>.
- 14** Vietnam's Law on Belief and Religion 'deeply flawed'. *World Watch Monitor*. Citováno dne 30.3.2019. Dostupné online na: <https://www.worldwatchmonitor.org/2016/12/vietnams-law-on-belief-and-religion-deeply-flawed/>.
- 15** Usnesení Evropského parlamentu o Vietnamu (2016/2755 (RSP)).
- 16** Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva. *Summary of Stakeholders' submissions on Viet Nam*. Citováno dne 30.3.2019. Dostupné online na: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G18/332/99/PDF/G1833299.pdf?OpenElement>.
- 17** Jedná se o neziskovou organizaci, která provádí šetření ve státech, kde dochází k pronásledování křesťanů, a podává o tom zprávy.
- 18** Vietnam's Religion Law Not Helpful for Rural Area Christians. *Persecution* Citováno dne 19.04.2019. Dostupné online na: <https://www.persecution.org/2018/12/30/vietnams-religion-law-not-helpful-rural-area-christians/>.
- 19** Vietnam. *Open Doors USA*. Citováno dne 18.04.2019]. Dostupné online na: <https://www.opendoorsusa.org/christian-persecution/world-watch-list/vietnam/>.
- 20** Tamtéž.
- 21** Catholic institute of Vietnam. *Học Viện Công Giáo Việt Nam*. Citováno dne 20.04.2019. Dostupné online na: <http://hocvienconggiaovn.testyoursite.top/en/>.
- 22** DFAT Country Information Report Vietnam, 21 June 2017. *Australian Department of Foreign Affairs and Trade*. Citováno dne 20.04.2019. Dostupné online na: <https://dfat.gov.au/about-us/publications/Documents/country-information-report-vietnam.pdf>.
- 23** Vietnamese Authorities Bulldoze Homes in Predominantly Catholic Area. *Persecution*. Citováno dne 20.04.2019. Dostupné online na: <https://www.persecution.org/2019/01/11/vietnamese-authorities-bulldoze-homes-predominantly-catholic-area/>.
- 24** Catholic homes destroyed, land expropriated in Ho Chi Minh City. *AsiaNews*. Citováno dne 20.4.2019. Dostupné online na: <http://www.asianews.it/news-en/Catholic-homes-destroyed,-land-expropriated-in-Ho-Chi-Minh-City-45902.html>.
- 25** Zacházení se zadrženými ve Vietnamu je nelidské, jsou týráni a biti. Nejhuře se státní orgány chovají právě k „vězňům svědomí“, kteří se snaží, aby Vietnam skutečně dodržoval lidská práva.
- 26** Father Nguyen Van Ly released!. *Amnesty International Australia*. Citováno dne 20.4.2019. Dostupné online na: <https://www.amnesty.org.au/father-nguyen-released/>
- 27** Vietnam. *World Watch Monitor*. Citováno dne 22.04.2019. Dostupné online na: <https://www.worldwatchmonitor.org/countries/vietnam/>
- 28** Hmong, Montagnard Christians in Vietnam “Stateless” Due to Their Faith. *Persecution*. Citováno

dne 22.04.2019. Dostupné online na: <https://www.persecution.org/2019/03/24/hmong-montagnard-christians-vietnam-stateless-due-faith/>

29 Dva pastoři ve Vietnamu byli uneseni a zlynčováni. *Křesťan dnes*. Citováno dne 22.4.2019. Dostupné online na: <https://www.krestandnes.cz/vietnam-uneseni-pastori/>

30 The ‘remarkable religious transformation’ of Vietnam’s Hmong. *World Watch Monitor*. Citováno dne 22.04.2019. Dostupné online na: <https://www.worldwatchmonitor.org/2017/11/remarkable-religious-transformation-vietnams-hmong/>

31 The Voice of the Martyrs Canada. *VOMC*. Citováno dne 22.04.2019]. Dostupné online na: <https://www.vomcanada.com/vn-2017-09-07.htm>

32 BPSOS je nezisková organizace, která se snaží pomáhat a posilovat snahu vietnamských jednotlivců a vietnamské komunity budovat svobodu a důstojnost.

33 Hmong, Montagnard Christians in Vietnam “Stateless” Due to Their Faith. *Persecution* . Citováno dne 22.04.2019. Dostupné online na: <https://www.persecution.org/2019/03/24/hmong-montagnard-christians-vietnam-stateless-due-faith/>